صفّ سُورة ގެ މާނަ

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

سُورة الصفّ | އާޔަތުގެ ޢަދަދު (١٤)

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلْأَرْضِ ۖ وَهُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلْحَكِيمُ ﴿١﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ ﴿٢﴾ كَبُرَ
مَقْتًا عِندَ ٱللَّهِ أَن تَقُولُوا۟ مَا لَا تَفْعَلُونَ ﴿٣﴾ إِنَّ ٱللَّهَ يُحِبُّ ٱلَّذِينَ يُقَٰتِلُونَ فِي سَبِيلِهِۦ صَفًّا كَأَنَّهُم بُنْيَٰنٌ مَّرْصُوصٌ ﴿٤﴾ وَإِذْ
قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِۦ يَٰقَوْمِ لِمَ تُؤْذُونَنِي وَقَد تَّعْلَمُونَ أَنِّي رَسُولُ ٱللَّهِ إِلَيْكُمْ ۖ فَلَمَّا زَاغُوٓا۟ أَزَاغَ ٱللَّهُ قُلُوبَهُمْ ۚ وَٱللَّهُ لَا يَهْدِي
ٱلْقَوْمَ ٱلْفَٰسِقِينَ ﴿٥﴾

މާނަ

سَبَّحَ لِلَّهِ اللَّه އަށް تَسْبِيح ކިޔައެވެ. (تَسْبِيح ކިޔައިދިނެވެ.) مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ އުޑުތަކުގައި ވާހައި ތަކެއްޗާއި وَمَا فِي
ٱلْأَرْضِ ۖ ބިމުގައި ވާހައި ތަކެއްޗެވެ. وَهُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلْحَكِيمُ ﴿١﴾ އަދި އެކަލާނގެއީ عِزَّة ވަންތަ، حِكْمَة
ވަންތަ ކަލާނގެއެވެ. يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ އޭ إِيْمَان ވެއްޖެ މީސްތަކުންނޫ. لِمَ تَقُولُونَ ކަލޭމެން ބުނަނީ
ކީއްވެ ހެއްޔެވެ؟ مَا لَا تَفْعَلُونَ ﴿٢﴾ ކަލޭމެން ނުކުރާ ކަންތައްތަކުގެ ވާހަކަ كَبُرَ مَقْتًا ކޯފާއި، عَذَاب ބޮޑުވެގެން
ވެއެވެ. عِندَ ٱللَّهِ اللَّه ގެ حَضْرَة ގައި أَن تَقُولُوا۟ ކަލޭމެން ބުނުން مَا لَا تَفْعَلُونَ ﴿٣﴾ ކަލޭމެން ނުކުރާ
ކަންތައްތަކުގެ ވާހަކަ إِنَّ ٱللَّهَ يُحِبُّ ހަމަކަށަވަރުން اللَّه ލޯބިވޮޑިގެންވަނީއެވެ. ٱلَّذِينَ يُقَٰتِلُونَ ހަނގުރާމަ
ކުރާ މީހުންނަށް فِي سَبِيلِهِۦ އެކަލާނގެ މަގުގައި ސަފުގަނޑު ރޭވިގެން (ސަފުސަފަށް ރޭވިގެން) صَفًّا كَأَنَّهُم އެމީހުން
ހުންނަނީ ހެއްޔެވެ؟ بُنْيَٰنٌ مَّرْصُوصٌ ﴿٤﴾ އެކަމަކީ އަރާއިރުގައި ގިނަ ބާރުވެރިވާ (ގުޅިގެން ހުރި ބިނާއެއް ފަދައިން
އަވަހަށް) ބިނާކޮށް ހުރިހާ ކަމެއް وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِۦ އަދި مُوسَى عَلَيْهِ السلاَم އެކަލޭގެފާނުގެ قَوْم އަށް
ވިދާޅުވި ހިނދު ހަނދުމަކުރާށެވެ. (އެކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ.) يَٰقَوْمِ އޭ އަޅުގަނޑުގެ قَوْم އެވެ. لِمَ تُؤْذُونَنِي
ކަލޭމެން މިގޮތަށް އަޅުގަނޑަށް އުނދަގޫ ދެނީ ކީއްވެގެން ހެއްޔެވެ؟ وَقَد تَّعْلَمُونَ ހަމަކަށަވަރުން ކަލޭމެންނަށް
އެނގެއެވެ. (އެނގޭނެއެވެ.) أَنِّي رَسُولُ ٱللَّهِ إِلَيْكُمْ ۖ ހަމަކަށަވަރުން އަޅުގަނޑީ ކަލޭމެންގެ ގާތަށް ފޮނުއްވި
اللَّه ގެ رَسُوْل އާ ކަން فَلَمَّا زَاغُوٓا۟ ފަހެ އެމީހުން (إِيْمَان ކަމާއި، ތެދުމަގާ ދުރަށް) ފުރަޅުން ހިނގުން أَزَاغَ ٱللَّهُ
قُلُوبَهُمْ ۚ اللَّه އެމީހުންގެ ހިތްތައް (إِيْمَان ކަމާއި، ތެދުމަގާ ދުރަށް) ފުރަޅުއްވައިފިއެވެ. وَٱللَّهُ لَا يَهْدِي އަދި اللَّه
ތެދުމަގަށް ނުއަރުއްވައެވެ. ٱلْقَوْمَ ٱلْفَٰسِقِينَ ﴿٥﴾ ފާސިގުވެއްޖެ ބައެއްގެ

إجْمَالِي މާނަ

(١) އުޑުތަކާއި، ބިމުގައި ވާހައި ތަކެތި الله އަށް تَسْبِيح ކިޔައެވެ. ހުސް طاهِر ވަންތަ ކަލޭގެއެވެ.

(٢) އޭ إِيْمَان ވެއްޖެ މީސްތަކުންނޭވެ. ކަލޭމެން ނުކުރާ ކަންތައްތަކުގެ ވާހަކަ ކިޔަދަން ބުނަނީ ކީއްވެގެން
ހެއްޔެވެ؟ (އެކަމެއް ނުކޮށްތިބެ، ތިމާމެން އެކަނި ހަރުކަލަފާ ކާރިފި، ދިވެހި ބަސްދެކުމަކުން ކޮށްފީމޭ ބުނަނީ
ކީއްވެގެން ހެއްޔެވެ؟)

(٣) ކަލޭމެން ނުކުރާ ކަންތަކުގެ ވާހަކަ ދެއްކުމަކީ ބޮޑުކުރުވީ الله ގެ حَضْرَة ގައި ކޯފާއާއި، عَذاب ބޮޑުވެގެންވާ
ކަމެކެވެ. (އެ ހުރިހާ ޒަމާނެކެވެ.)

(٤) الله ގެ މަގުގައި ސަފުސަފުން (އެއްގަލަކާ އަށުރެ ގާތްގާ ދުވި، ތަޅުގެ ގަދަފަދަ ފަދައިގާ ބިނާއެއްފަދަ
ގަދަފަދަކަން ސަފުހަމައިގެން) ހަނގުރާމަކުރާ މީހުންނަށް الله ލޯބިވެވޮޑިގެންވެއެވެ.

(٥) އަދި مُوْسَى عَلَيْه السلاّم އެކަލޭގެފާނުގެ قَوْم ގެ މީހުންނަށް ވިދާޅުވިހިނދު ހަނދުމަކޮށްދެއްވާށެވެ ފަދަ
އެކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. "އޭ އަހުރެންގެ قَوْم ގެ މީހުންނޭވެ. ކަލޭމެން މިއަށް ކަލޭގެފާނަށް އުނދަގޫ ކުރަނީ
ކީއްވެގެން ހެއްޔެވެ؟ ހަމަކަށަވަރުން ތިމަންކަލޭގެފާނީ ކަލޭމެންގެ ގާތަށް الله ފޮނުއްވި رَسُوْل ކަމަށް ކަލޭމެން
ދަނެގެން ތިބެނިކޮށެވެ." (އެމީހުން އެކަލޭގެފާނަށް އުނދަގޫކުރީ އެކަލޭގެފާނުގެ ބަސްފުޅު ނުއަހައިލުމުންނާއި،
އެކަލޭގެފާނުގެ أمْر ފުޅަށް ނުކިޔަމަންތެރިވުމުންނާއި، އަދި އެކަލޭގެފާނަށް ހުތުރު އެއްޗެހި ކިޔައިގެންނެވެ.
އެކަލޭގެފާނުގެ ކުރިމަތިލާފަދަ ބޮޑުވެގަތުމުން އެމީހުން ކިޔައެވެ. أحْزاب ސޫރަތު ނިމުނާ ގާވަރަކަ ذِكْر ކުރެވިގެން
ވެއެވެ.) ދެންފަހެ އެމީހުން އެގޮތުގެ މަގުގައި އެކަލޭގެފާނަށް ނުކިޔަމަންތެރިވުން މަގު ދުރުވިހެއްދުން، ނުވަތަ إيْمَان
ކަމާއި، ތެދުމަގާ ދުރަށް އެމީހުން ފެރުއްވުން الله އެމީހުންގެ ހިތްތައް إيْمَان ކަމާއި، ތެދުމަގާ ދުރަށް
ފޭބުވައިފިއެވެ. އަދި فاسِق ވެއްޖެ ބަޔަކަށް الله ތެދުމަގު ނުދައްކަވައެވެ.

وَإِذْ قَالَ عِيسَى ٱبْنُ مَرْيَمَ يَـٰبَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ إِنِّى رَسُولُ ٱللَّهِ إِلَيْكُم مُّصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَىَّ مِنَ ٱلتَّوْرَىٰةِ وَمُبَشِّرًۢا بِرَسُولٍ يَأْتِى مِنۢ بَعْدِى
ٱسْمُهُۥٓ أَحْمَدُ ۖ فَلَمَّا جَآءَهُم بِٱلْبَيِّنَـٰتِ قَالُوا۟ هَـٰذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿٦﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ ٱفْتَرَىٰ عَلَى ٱللَّهِ ٱلْكَذِبَ وَهُوَ يُدْعَىٰٓ إِلَى ٱلْإِسْلَـٰمِ ۚ
وَٱللَّهُ لَا يَهْدِى ٱلْقَوْمَ ٱلظَّـٰلِمِينَ ﴿٧﴾ يُرِيدُونَ لِيُطْفِـُٔوا۟ نُورَ ٱللَّهِ بِأَفْوَٰهِهِمْ وَٱللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِۦ وَلَوْ كَرِهَ ٱلْكَـٰفِرُونَ ﴿٨﴾ هُوَ ٱلَّذِىٓ أَرْسَلَ
رَسُولَهُۥ بِٱلْهُدَىٰ وَدِينِ ٱلْحَقِّ لِيُظْهِرَهُۥ عَلَى ٱلدِّينِ كُلِّهِۦ وَلَوْ كَرِهَ ٱلْمُشْرِكُونَ ﴿٩﴾

ތަރުޖަމާ

وَإِذْ قَالَ عِيسَى އަދި عِيْسَى عَلَيْه السلاَم ވިދާޅުވި ހިނދުން ހަނދުމަކުރައްވާށެވެ! ٱبْنُ مَرْيَمَ مَرْيَم ގެފާނުގެ
ދަރިކަލުން يَـٰبَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ އޭ ބަނީ އިސްރާއީލުއެވެ. إِنِّى رَسُولُ ٱللَّهِ إِلَيْكُم ހަމަކަށަވަރުން މިވަން ކަލޭގެފާނީ
ކަލޭގެފާނުގެ ގާތަށް اللّه ފޮނުއްވި رَسُوْل އާއެވެ. مُّصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَىَّ މިވަން ކަލޭގެފާނުގެ ކުރިމަތީގައި ވާ ތައުރާތު ތެދުކުރާ
حال مِنَ ٱلتَّوْرَىٰةِ تَوْراة ގެ ތެރެއިން وَمُبَشِّرًۢا بِرَسُولٍ އަދި رَسُوْل ބޭކަލަކު ވަޑައިގަންނަވާނޭ ކަމުގެ އުފާވެރި خَبَر
ދެއްވުމަށެވެ. يَأْتِى مِنۢ بَعْدِى އެކަލޭގެފާނުން، މިވަން ކަލޭގެފާނުގެ ފަހުގައި ވަޑައިގަންނަވާ ٱسْمُهُۥٓ أَحْمَدُ ۖ
އެކަލޭގެފާނުގެ ނަންފުޅަކީ أَحْمَدُ އެވެ. فَلَمَّا جَآءَهُم ދެންފަހެ އެމީހުންގެ ގާތަށް އެކަލޭގެފާނު ވަޑައިގެންނެވި ހިނދުން
بِٱلْبَيِّنَـٰتِ ފާޅުވެގެންވާ مُعْجِزَة އާއި، دَلِيل އާއިގެން قَالُوا۟ އެމީހުން ބުންޏެވެ. هَـٰذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿٦﴾ މިއީ بَيَان
ވެގެންވާ سِحْر އެވެ. وَمَنْ أَظْلَمُ އަދި އަނިޔާވެރިކަން ބޮޑީ ކާކު ހެއްޔެވެ؟ مِمَّنِ ٱفْتَرَىٰ (ތިމާ) އުފައްދައިގެން މިކަހަލަ
ދޮގު عَلَى ٱللَّهِ ٱلْكَذِبَ އުޅުމާ اللّه އަށް ދޮގުހަދާ وَهُوَ يُدْعَىٰٓ އަދި އެމީހާއަށް ގޮވާ إِلَى ٱلْإِسْلَـٰمِ ۚ إسْلام دِين އަށް
(إسْلام ދީނަށް) وَٱللَّهُ لَا يَهْدِى އަދި اللّه ތެދުމަގު ނުދައްކަވައެވެ. ٱلْقَوْمَ ٱلظَّـٰلِمِينَ ﴿٧﴾ އަނިޔާވެރި ފިރުޤު ބަޔަކަށް
يُرِيدُونَ އެމީހުން އެދެނީއެވެ. لِيُطْفِـُٔوا۟ نُورَ ٱللَّهِ اللّه ގެ نُور ނިއްވައިލާށެވެ. بِأَفْوَٰهِهِمْ އެމީހުންގެ އަނގަތަކުން وَٱللَّهُ
مُتِمُّ نُورِهِۦ އަދި اللّه އީ އެކަލާނގެ نُور ފުރިހަމަކުރައްވާނެ ކަލާނގެއެވެ. وَلَوْ كَرِهَ ٱلْكَـٰفِرُونَ ﴿٨﴾ ކާފިރުން
ނުރުހުނަސް هُوَ ٱلَّذِىٓ އެކަލާނގެއީ أَرْسَلَ رَسُولَهُۥ އެކަލާނގެ رَسُوْل އާ ފޮނުއްވި ކަލާނގެއެވެ. بِٱلْهُدَىٰ وَدِينِ
ٱلْحَقِّ ތެދުމަގާއި، އަދި حَقّ دِين އާއިގެން لِيُظْهِرَهُۥ އެދީން ފާޅުކޮށްދެއްވުމަށްޓަކައި (ގަދަކޮށްދެއްވުމަށް) عَلَى ٱلدِّينِ كُلِّهِۦ
ހުރިހައި دِين ތަކެއްގެ މައްޗަށް وَلَوْ كَرِهَ ٱلْمُشْرِكُونَ ﴿٩﴾ مُشْرِك ން ނުރުހުނަސް

إجْمَالِي މާނަ

(٦) އަދި مَرْيَم ގެފާނުންގެ ދަރިކަލުން عِيْسَى عَلَيْه السلاَم بَنِي إسْرائيل ންނަށް ވިދާޅުވި ހިނދު ކަންވީގޮތް ހަނދުމަފުޅު ކުރައްވާށެވެ!. އެކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. [އޭ بَنِي إسْرائيل އެވެ.! ހަމަކަށަވަރުން އަޅުގަނޑަކީ ކަލޭމެންގެ ގާތަށް اللَّه ފޮނުއްވި رَسُوْل އާއެވެ. އެއީ އަޅުގަނޑުގެ ކުރީގައި ވާ تَوْرَاة ތެދުކުރާ حال ގައެވެ. އަދި އަޅުގަނޑުގެ ފަހުން ވަޑައިގަންނަވާނޭ رَسُوْل ބޭކަލަކު ވަޑައިގަންނަވާނޭ ކަމުގެ އުފާވެރި خَبَر ގޮސް ކަލޭމެންނަށް ފޮނުއްވީ. އެ ބޭކަލުންގެ ނަންފުޅަކީ أَحْمَد އެވެ.] ދެންފަހެ ބަޔާންވެ، ފާޅުވެގެންވާ مُعْجِزَة ތައް، دَلِيل ތައާއެކު އެކަލޭގެފާނު (އެބަހީ عِيْسَى / ނުވަތަ أَحْمَد ގެފާނު) ވަޑައިގަތުމުން އެމީހުން ބުނީ [މިއީ بَيَان ފެނެންވާ سِحْر އެއް] ކަމުގައެވެ. (ކާފަރުންގެ މީހުން މިއިން އެއް ބޭކަލަކަށްވެސް إِيْمَان އެއް ނުވިއެވެ.)

(٧) إسْلام ވުމަން އެމީހަކަން ގޮވާލެވުނު، ގޮވުމުން ތަރަހުރު اللَّه ގެ މައްޗަށް ބޭއް ދޮގެއް ހަދައިގަތް މީހަކަށް ވުރެން ވަކިން ބޮޑު އަނިޔާވެރިއަކީ ކާކު ހެއްޔެވެ؟ އެއަށްވުރެ ބޮޑު އަނިޔާވެރިއަކު ނުވާނެއެވެ. އަދި އަނިޔާވެރި ބައިގަނާ اللَّه ތެދުމަގު ނުދައްކަވާ ހުއްޓެވެ.

(٨) އެމީހުން އެދެނީ އެމީހުންގެ އަނގަތަކުން (ބައްތިގެ ހުޅުކަރަން ފުމޭކޮށަން ފުމެގެން) اللَّه ގެ نُوْر ނިވާލުން ކަމަށެވެ. إسْلام دِيْن ގެ އަލިކަން ނައްތައިލާން ކަމަށެވެ. އެކަމަކު ކާފަރުން ނުރުހި ނަމަވެސް اللَّه އެކަލާނގެ نُوْر ފުރިހަމަ ކުރައްވާނެއެވެ. إسْلام دِيْن ފާޅުކުރައްވާނެއެވެ.

(٩) އެކަލާނގެ ތެދުމަގާއި، حَقّ دِين އާއިގެން އެކަލާނގެ رَسُوْل އާ مُحَمَّدُ ﷺ ފޮނުއްވި ކަލާނގެއެވެ. އެއީ އެންމެހައި دِيْن ތަކެއްގެ މައްޗަށް އެ دِيْن ފާޅުކުރައްވައި، ގަދަވަރުކުރައްވުމަށްޓަކައެވެ. مُشْرِك ންނާއި دِين ގެ عَداوَة ތެރިން ނުރުހި ނަމަވެސް ވެއެވެ.

يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ تِجَـٰرَةٍ تُنجِيكُم مِّنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿١٠﴾ تُؤْمِنُونَ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ وَتُجَـٰهِدُونَ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ بِأَمْوَٰلِكُمْ
وَأَنفُسِكُمْ ۚ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١١﴾ يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَيُدْخِلْكُمْ جَنَّـٰتٍ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَـٰرُ وَمَسَـٰكِنَ طَيِّبَةً فِى
جَنَّـٰتِ عَدْنٍ ۚ ذَٰلِكَ ٱلْفَوْزُ ٱلْعَظِيمُ ﴿١٢﴾ وَأُخْرَىٰ تُحِبُّونَهَا ۖ نَصْرٌ مِّنَ ٱللَّهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ ۗ وَبَشِّرِ ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾

ތަފްސީރު

يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ އޭ إيْمَان ވެއްޖެ މީސްތަކުންނޫވެ. هَلْ أَدُلُّكُمْ ތިމަން ރަސްކަލާނގެ ކަލޭމެންނަށް
އަންގަވައިދެއްވަންހެއްޔެވެ؟ އިރުޝާދު ދެއްވަން ހެއްޔެވެ؟ عَلَىٰ تِجَـٰرَةٍ ވިޔަފާރިއެއްގެ މައްޗަށް تُنجِيكُم އެ
ވިޔަފާރި ކަލޭމެން ސަލާމަތްކޮށްދޭނޭ مِّنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿١٠﴾ ވޭންދެނިވި عَذاب އަކުން تُؤْمِنُونَ بِٱللَّهِ އެއީ
ކަލޭމެން الله އަށް إيْمَان ވުމެވެ. وَرَسُولِهِۦ އަދި އެކަލާނގެ رَسُوْل ާ އަށާއި، وَتُجَـٰهِدُونَ އަދި ކަލޭމެން
جِهاد ކުރުމެވެ، فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ الله ގެ މަގުގައި بِأَمْوَٰلِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ ۚ ކަލޭމެންގެ މުދަލާއި، ކަލޭމެންގެ
ނަފްސުން ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ އެކަންތައް ކަލޭމެންނަށް ހެޔޮވެގެން ވެއެވެ. إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١١﴾
ކަލޭމެންނަށް އެނގޭ ކަމުގައި ވާނަމަ يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ އެކަލާނގެ ކަލޭމެންގެ ފާފަތައް ފުއްސަވާނެއެވެ.
وَيُدْخِلْكُمْ جَنَّـٰتٍ އަދި ސުވަރުގެތަކަށް ކަލޭމެން ވައްދަވައިދެއްވާނެއެވެ. تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَـٰرُ
އެތާނގެ ދަށުން ކޯރުތައް ދުވެމުން ހުންނަ وَمَسَـٰكِنَ طَيِّبَةً އަދި ރީތި ރަނގަޅު ތަންތަނާއި، فِى جَنَّـٰتِ
عَدْنٍ ۚ قَائِم ވެ ދެމި ސުވަރުގެ ތަކުން ذَٰلِكَ ٱلْفَوْزُ ٱلْعَظِيمُ ﴿١٢﴾ ބޮޑުވެގެންވާ ނަސީބެއް އެއީއެވެ.
وَأُخْرَىٰ تُحِبُّونَهَا ۖ އަދި ކަލޭމެން ލޯބިކުރާނޭ އެހެން ފައިދާއަކާއި، (އެހެން ވިޔަފާރިއަކާއި) نَصْرٌ مِّنَ ٱللَّهِ
އެއީ الله ގެ حَضْرَة ން ވާ نَصْر އެވެ. وَفَتْحٌ قَرِيبٌ ۗ ގާތްވެގެންވާ فَتْح އާއި، وَبَشِّرِ ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾
އަދި مُؤْمِن ންނަށް އުފާވެރި خَبَر ދެއްވާށެވެ.

إجْمَالِي މާނަ

(١٠) ތި إِيْمَان ވެއްޖެ މީސްތަކުންނޭވެ. ވޭންދެނިވި عَذاب ން ތިޔަބައިމީހުން ސަލާމަތް ވާނޭ ވިޔަފާރިއަކަށް ތިމަން
ރަސްކަލާނގެ ތިޔަބައިމީހުންނަށް މަގުދައްކަވައި، އިރުޝާދުދެއްވާ ހިނގުމެވެ. އެ ވިޔަފާރީގެ رَأْسُالمال އަކީ (ތިޔަބައިމީހުންގެ
ފަރާތުން ދައްކާނީގޮތް މިދަރަޖައީ):

(١١) ތިޔަބައިމީހުން اللّه އަށާއި، އެކަލާނގެ رَسُوْل އާއަށް إِيْمَان ވެ، އެ ދެފަރާތް ތެދުކުރުމާއި، ތިޔަބައިމީހުންގެ މުދަލާއި،
ތިޔަބައިމީހުންގެ نَفْس ތަކުން اللّه ގެ މަގުގައި جِهاد ކުރުމެވެ. ތިޔަބައިމީހުންނަށް އެނގޭނަމަ އެގޮތް، އަދި އެ ކަންތައް
ތިޔަބައިމީހުންނަށް ހެޔޮކަން ބޮޑެވެ. އެކަމުގެ ބަދަލުގައި ކަލޭމެންނަށް ހުރި ފައިދާއަކީ، އެ ވިޔަފާރީގެ ނަފާއަކީ:

(١٢) އެކަލާނގެ ތިޔަބައިމީހުންގެ ފާފަތައް ފުއްސަވާނެއެވެ. އަދި އެ ތަންތާނގެ ދަށުން ކޯރުތައް ދެމިގެންވާ ސުވަރުގެތަކަށް
ތިޔަބައިމީހުން ވައްދަވާނެއެވެ. އަދި قائِم ވެ ތިބޭ ސުވަރުގެތަކުގައި ރީތިރީ مَسْكَن ތަށް (ރީތިރީ ގެތަށް) ތިޔަބައިމީހުންނަށް
ދެއްވާނެއެވެ. ބޮޑުވެގެންވާ ނަސީބަކީ އެއީއެވެ.

(١٣) އަދި ތިޔަބައިމީހުން އެ ލޯބިވާކަމަށް ބޭކާރު ލޯބިކުރާ އެހެން ފައިދާއެއް ވެއެވެ. އެއީ اللّه ގެ حَضْرَة ން ވާ نَصْر އާއި،
ކައިރިވާ ފަތަހެވެ. އަދި فَتْح އެވެ. (مَكَّة فَتْح ވުމެވެ.) އަދި مُؤْمِن ތަކުންނަށް އުފާވެރިކަމުގެ خَبَر ދެއްވާށެވެ.

ދަންނައެވެ. އިސްވެދިޔަ ދެއާޔަތް آيَة ގައި اللّه بَيان ކުރައްވާފައި އެވާ ނަފާ އެހެރީބޮޑު ވިޔަފާރިއަކީ މިއަދު
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބައިވެރި ވެވިދާނެ ވިޔަފާރިއެކެވެ. އެއީ ފަހަތުން ހުރައެދާނޭގޮތް މިދަރަޖައީ اللّه އަށާއި، އެކަލާނގެ رَسُوْل
އާއަށް إِيْمَان ވުމާއި، ދުނިޔޭގެ މުދަލާއި نَفْس ތަކުން اللّه ގެ މަގުގައި جِهاد ކުރުމެވެ. މި ތަކެތީގެ ބަދަލުގައި اللّه ދެއްވަން
އެ އަންގަވައި ދެއްވަނީ ހިތްވަރު ނުވާ ބޮޑު نِعْمَة އެވެ. އެއީ ފާފަ ފުއްސަވައި ދެއްވުމާއި އެތަންތާނގެ ދަށުން ކޯރުތައް
ހިނގާހިނގައި ދޮރުނަ ސުވަރުގެތަކަށް ވައްދަވާ ދެއްވުމާއި، قائِم ވެ ތިބޭ ސުވަރުގެއިން މާތްވެގެންވާ ގެތިޔަ ދެއްވުމެވެ. އަދި
މިގެ އިތުރުން އެހެން ފައިދާއެއް ވެއެވެ. އެއީ ދުނިޔޭގަ ތިބެގެން ދެއްވާނޭ ފައިދާއެވެ. ކުރިން ދުނިޔެވިގެން އެވަނީ قِيامَة ދުވަހުން ހުރި
ފައިދާއާއި، ބޮޑުވެގެންވާ ނަސީބެވެ. ދުނިޔެހަމަގައިވާ ފައިދާއަކީ اللّه ގެ نَصْر އާއި، فَتْح ދެއްވުމެވެ. ވަރަ މި ވިޔަފާރީގެ ނަފާ
ބޮޑުކަމާއެވެ!

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ كُونُوٓا۟ أَنصَارَ ٱللَّهِ كَمَا قَالَ عِيسَى ٱبْنُ مَرْيَمَ لِلْحَوَارِيِّـۧنَ مَنْ أَنصَارِىٓ إِلَى ٱللَّهِ ۖ قَالَ ٱلْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ أَنصَارُ ٱللَّهِ ۖ فَـَٔامَنَت طَّآئِفَةٌ مِّنۢ بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ وَكَفَرَت طَّآئِفَةٌ ۖ فَأَيَّدْنَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ عَلَىٰ عَدُوِّهِمْ فَأَصْبَحُوا۟ ظَٰهِرِينَ ﴿١٤﴾

ތަރުޖަމާ

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ އޭ إيمان ވެއްޖެ މީސްތަކުންނޭވެ. كُونُوٓا۟ أَنصَارَ ٱللَّهِ الله ގެ نصر ވެރިން ކަމުގައި
ތިޔަބައިމީހުން ވާށެވެ. كَمَا قَالَ عِيسَى ٱبْنُ مَرْيَمَ مَرْيَم ގެ ދަރިކަލުން عِيْسَى عَلَيْه السلاَم ވިދާޅުވި
ފަދައިން لِلْحَوَارِيِّـۧنَ حواريّ ންނަށް مَنْ أَنصَارِىٓ إِلَى ٱللَّهِ ۖ الله އަށްޓަކައި ވާ އަޅުގަނޑުގެ أنْصار
ންނަކީ ކޮބައިހެއްޔޯވެ؟ قَالَ ٱلْحَوَارِيُّونَ حواريّ ން ދެންނެވިއެވެ. نَحْنُ أَنصَارُ ٱللَّهِ ۖ އަޅުގަނޑުމެން މިވީ الله
ގެ نصر ވެރިންނެވެ. فَـَٔامَنَت طَّآئِفَةٌ ފަހެ جماعة އެއްގެ ބަޔަކު އީމާން ވިއެވެ. مِّنۢ بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ
بَنِى إسْرَائِيْل ން ކުރެ وَكَفَرَت طَّآئِفَةٌ ۖ އަދި جماعة އެއްގެ ބަޔަކު ކާފިރުވިއެވެ. فَأَيَّدْنَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟
ފަހެ إيمان ވެގެންވި މީހުން ތިމަން ރަސްކަލާނގެ ގަދަކޮށްދެއްވީމެވެ. އެމީހުންނަށް ބާރު ދެއްވީމެވެ. عَلَىٰ
عَدُوِّهِمْ އެމީހުންގެ عَدُوّ ންގެ މައްޗަށް فَأَصْبَحُوا۟ ظَٰهِرِينَ ﴿١٤﴾ ފަހެ ފަތުޙުވެގެންވާ ގަދަވަރު ބަޔަކު
ކަމުގައި އެމީހުންވިއެވެ.

إجْمَالِي މާނަ

(١٤) އާ إيْمَان ވެއްޖެ މީސްތަކުންނޭވެ. ތިޔަބައިމީހުން اللَّه ގެ نَصْر ވެރިންނަށް ވާށެވެ. އެބަހީ اللَّه ގެ دِين އަށް ދީ ބަދަލު ކަމުގައި ކަލޭފުން ވާށެވެ. އެއީ حَوارِيّ ންނަށް ވީ ވެސް عِيْسَى ވިދާޅުވި ފަދައިންނެވެ. (حَوارِيّ ންނަކީ عِيسَى عَلَيْه السلاَم ގެ أصْحاب ންނެވެ.) އެކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. "اللَّه އަށް نَصْر ދޭން އަހުރެންގެ نَصْر ވެރިންނަކީ ކާބައިމީހުންތޯ؟" އެބަހީ "اللَّه ގެ دِين އަށް نَصْر ދިނުމަށް ބަކައި އަހުރެންނަށް نَصْر ދީ ވާގިވެރިވާނީ ބަލައި ކޮން ބައެއް ހެއްޔެވެ؟" އެހިނދު حَوارِيّ ބޭކަލުން ދެންނެވިއެވެ. "އަހުރެމެން މީ اللَّه ގެ نَصْر ވެރިންނެވެ." އެބަހީ "اللَّه ގެ دِين އަށް نَصْر ދޭން ތިބި މީހުންނެވެ." (مُحَمَّد ގެފާނަށް إيْمَان ވެގެން ތިބި މީހުންނޭވެ. عِيْسَى عَلَيْه السلاَم ގެ حَوارِيّ ބޭކަލުން އެ ވިދާޅުވިފަދައިން اللَّه ގެ دِين އަށް ދީ ބަދަލު ކަމުގައި ކަލޭފުން ވާށެވެ.

ފަހެ أصْحاب ބޭކަލުންނަށް رَسُوْل اللَّه ﷺ އެވަގުތުން އަންގަވާފުން އެ ބޭކަލުން ކަންތައް ކުރެއްވީފަސް ހަމަ އެފަދައިންނެވެ. އެ ބޭކަލުން މި اللَّه ގެ دِين އަށް نَصْر ދިން މާތް ބޭކަލުން ކަމުގައެވެ. رَضِيَ اللَّه عَنْهُم) ދެން بَنِي إسْرائِيل ންގެ ތެރެއިން جَماعَة އެއްގެ ބަދަލު މީހުން عِيْسَى عَلَيْه السلاَم އަށް إيْمَان ވިއެވެ. އަދި އަނެއް ތެރެއިން جَماعَة އެއްގެ ބަދަލު ކާފަރުވިއެވެ. ދެންފަހު ކާފަރު އެވި جَماعَة ގެ މައްޗަށް إيْمَان ވި މީސްތަކުން ތިމަންރަސްކަލާނގެ ގަދަކުރައްވައި، تَأْييد ކުރެއްވީމެވެ. އަދި إيْمَان ވި މީސްތަކުން ވީ އެބައިމީހުންގެ عَدُوّ ންގެ މައްޗަށް ގަދަވެގެންވާ ބަދަލު ކަމުގައެވެ.